

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU

z dnia 15 marca 1989 r.

w sprawie dodatkowych wymagań kwalifikacyjnych dla osób zajmujących się eksploatacją urządzeń i instalacji energetycznych.

Na podstawie art. 32 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o gospodarce energetycznej (Dz. U. Nr 21, poz. 96, z 1987 r. Nr 33, poz. 180 i z 1988 r. Nr 19, poz. 132) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzenie określa dodatkowe wymagania kwalifikacyjne w zakresie gospodarki energetycznej oraz tryb stwierdzania dodatkowych kwalifikacji osób zajmujących się eksploatacją urządzeń i instalacji energetycz-

nych, wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia.

2. Przepisów zarządzenia nie stosuje się do osób zatrudnionych przy eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych:

- 1) w zakładach górniczych — w zakresie uregulowanym przepisami Prawa górniczego,
- 2) związanych z ruchem drogowym, lotniczym i żegluga śródlądową oraz na statkach morskich — w zakresie uregulowanym odrębnymi przepisami szczególnymi.

§ 2. 1. Eksploatacją urządzeń i instalacji energetycznych mogą zajmować się osoby, które oprócz wymagań wynikających z taryfikatorów kwalifikacyjnych spełniają dodatkowe wymagania kwalifikacyjne w zakresie gospodarki energetycznej.

2. Dodatkowe wymagania kwalifikacyjne dotyczą osób zatrudnionych na stanowiskach pracy:

- 1) kierownictwa — do których zalicza się kierowników komórek organizacyjnych oraz pracowników sprawujących nadzór nad eksploatacją urządzeń i instalacji energetycznych,
- 2) dozoru — do których zalicza się pracowników technicznych, kierujących czynnościami osób zajmujących się bezpośrednio obsługą, konserwacją bądź naprawami urządzeń i instalacji energetycznych oraz wykonywaniem prac kontrolno-pomiarowych i montażowych,
- 3) eksploatacji — do których zalicza się pracowników wykonujących w ramach czynności służbowych prace w zakresie obsługi, konserwacji i napraw urządzeń i instalacji energetycznych oraz kontrolno-pomiarowe i montażowe.

3. Wykaz stanowisk pracy osób, o których mowa w ust. 2, ustalają kierownicy zakładów pracy.

§ 3. Dodatkowe wymagania kwalifikacyjne w zakresie gospodarki energetycznej dla osób zajmujących się eksploatacją urządzeń i instalacji energetycznych obejmują znajomość:

- 1) dla osób kierownictwa:
 - a) przepisów w zakresie przyłączania urządzeń i instalacji energetycznych do wspólnej sieci, dostarczania paliw i energii oraz dysponowania mocą tych urządzeń i instalacji,
 - b) przepisów w zakresie programowania pracy urządzeń i instalacji energetycznych, z uwzględnieniem zasad racjonalnego i oszczędnego użytkowania paliw i energii oraz możliwości obniżenia poboru mocy i zużycia paliw i energii,
 - c) przepisów eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych oraz wymagań w zakresie prowadzenia dokumentacji technicznej i eksploatacyjnej tych urządzeń i instalacji,
 - d) przepisów budowy urządzeń i instalacji energetycznych oraz norm i warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać te urządzenia i instalacje,
 - e) przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego, z uwzględnieniem udzielania pierwszej pomocy oraz wymagań ochrony środowiska,
 - f) zasad postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa ruchu i otoczenia,

2) dla osób dozoru:

- a) przepisów, wymagań i zasad określonych w pkt 1 lit. c)—f),
- b) przepisów w zakresie stosowania instrukcji eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych,
- c) programowania pracy urządzeń i instalacji energetycznych, z uwzględnieniem zasad racjonalnego i oszczędnego użytkowania paliw i energii,
- d) dysponowania mocą urządzeń i instalacji energetycznych przyłączonych do wspólnej sieci,
- e) zasad wykonywania prac kontrolno-pomiarowych i montażowych,

3) dla osób eksploatacji:

- a) zasad budowy i działania oraz warunków technicznych urządzeń i instalacji energetycznych,
- b) zasad eksploatacji oraz instrukcji eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych,
- c) ogólnych zasad racjonalnej i oszczędnej gospodarki energetycznej,
- d) wykonywania prac kontrolno-pomiarowych i montażowych,
- e) stosowania zasad i wymagań bezpieczeństwa pracy i bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy,
- f) instrukcji w zakresie postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa obsługi i otoczenia.

§ 4. 1. Spełnienie dodatkowych wymagań kwalifikacyjnych stwierdza się na podstawie egzaminu obejmującego sprawdzenie znajomości przepisów i zasad określonych w § 3, z uwzględnieniem rodzaju wykonywanej pracy przez osobę ubiegającą się o stwierdzenie dodatkowych kwalifikacji oraz rodzaju eksploatowanych przez nią urządzeń i instalacji energetycznych.

2. Szczegółową tematykę egzaminu na podstawie wymagań określonych w § 3 ustala jednostka organizacyjna upoważniona do prowadzenia egzaminów.

3. Tematyka egzaminu, o której mowa w ust. 2, podlega uzgodnieniu:

- 1) z Ministrem Przemysłu — w przypadku jednostek wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 1 i ust. 3,
- 2) z właściwym terenowo okręgowym inspektorem gospodarki energetycznej — w przypadku jednostek wymienionych w § 6 ust. 1 pkt 2.

§ 5. 1. Egzamin następuje na podstawie wniosku o sprawdzenie dodatkowych kwalifikacji, skierowanego przez kierownika zakładu zatrudniającego osobę zajmującą się prowadzeniem eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych albo na wniosek zainteresowanej osoby.

2. Wniosek o sprawdzenie dodatkowych wymagań kwalifikacyjnych sporządza się na formularzu według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6. 1. Egzamin składa się przed komisją egzaminacyjną, działającą przy:

- 1) właściwym terenowo okręgowym inspektoracie gospodarki energetycznej, powołaną przez dyrektora inspektoratu dla sprawdzenia dodatkowych kwalifikacji osób kierownictwa, dozoru i eksploatacji,
- 2) właściwych stowarzyszeniach naukowo-technicznych, powołaną przez właściwy organ stowarzyszenia w uzgodnieniu z dyrektorem właściwego terenowo

okręgowego inspektoratu gospodarki energetycznej dla sprawdzania dodatkowych kwalifikacji osób eksploatacji.

2. Na wniosek stowarzyszeń naukowo-technicznych dyrektor właściwego terenowo okręgowego inspektoratu gospodarki energetycznej może upoważnić komisje egzaminacyjne działające przy tych stowarzyszeniach do sprawdzania dodatkowych kwalifikacji osób dozoru.

3. Dodatkowe wymagania kwalifikacyjne dla osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych:

- 1) nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości,
- 2) zrzeszonych we Wspólnocie Energetyki i Węgla Brunatnego,
- 3) w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe”,

sprawdzają komisje egzaminacyjne powoływane przez kierowników tych jednostek.

§ 7. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi: przewodniczący, zastępca przewodniczącego, sekretarz komisji i co najmniej 4 członków z wykształceniem technicznym, odpowiadającym zakresowi specjalności osób egzaminowanych.

§ 8. O terminie i szczegółowym zakresie egzaminu przewodniczący komisji egzaminacyjnej zawiadamia osobę dopuszczoną do egzaminu na 30 dni przed tym terminem.

§ 9. 1. Komisja egzaminacyjna przeprowadza egzamin w zespołach egzaminacyjnych złożonych co najmniej z 3 osób.

2. Egzamin jest ustny.

3. O wyniku egzaminu decyduje zespół egzaminacyjny większością głosów. W razie równości głosów, rozstrzyga głos przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego. Ocenę wyniku egzaminu ustala się jako zadowalającą lub niezadowalającą.

4. Z przebiegu egzaminu komisja sporządza protokół, który przekazuje kierownikowi jednostki organizacyjnej, która powołała komisję.

5. Jeżeli osoba zainteresowana nie przystąpiła do egzaminu w wyznaczonym terminie z przyczyn usprawiedliwionych albo uzyskała niepomysłny wynik egzaminu, przewodniczący komisji wyznacza termin następnego egzaminu.

6. W razie niezadowalającego wyniku egzaminu, ponowny egzamin może się odbyć po upływie co najmniej:

- 1) trzech miesięcy — dla osób kierownictwa i dozoru,
- 2) jednego miesiąca — dla osób eksploatacji.

7. Jednostki organizacyjne, przy których działają komisje egzaminacyjne, prowadzą rejestr wydanych zaświadczeń i protokołów oraz dokumentację dotyczącą komisji egzaminacyjnych.

§ 10. 1. Sprawdzenie spełnienia dodatkowych wymagań kwalifikacyjnych na podstawie egzaminu podlega powtórzeniu:

- 1) okresowo co 5 lat,
 - 2) na wniosek kierownika zakładu, inspektora pracy lub właściwego terenowo okręgowego inspektoratu gospodarki energetycznej, w razie stwierdzenia, że eksploatacja urządzeń i instalacji energetycznych jest prowadzona niezgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Kierownik zakładu pracy w uzgodnieniu z właściwym terenowo okręgowym inspektoratem gospodarki energetycznej może zwolnić osobę, która osiągnęła pozytywne wyniki w prowadzeniu eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych, od obowiązku wymienionego w ust. 1 pkt 1.

§ 11. 1. Na podstawie zadowalającego wyniku egzaminu komisja egzaminacyjna wydaje zaświadczenie kwalifikacyjne w zakresie eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych, według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do zarządzenia.

2. Zaświadczenie kwalifikacyjne zachowuje ważność w zakresie określonym w zaświadczeniu również w razie zmiany miejsca zatrudnienia osoby zainteresowanej.

§ 12. Zaświadczenia kwalifikacyjne wydane przed dniem wejścia w życie zarządzenia zachowują ważność przez okres w nich oznaczony.

§ 13. Tracą moc:

- 1) stosownie do art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o gospodarce energetycznej (Dz. U. Nr 21, poz. 96, z 1987 r. Nr 33, poz. 180 i z 1988 r. Nr 19, poz. 132):
 - a) rozporządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 20 sierpnia 1965 r. w sprawie kwalifikacji osób sprawujących kierownictwo i dozór nad eksploatacją urządzeń energetycznych (Dz. U. Nr 38, poz. 238 i z 1973 r. Nr 19, poz. 112),
 - b) rozporządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 4 maja 1973 r. w sprawie kwalifikacji osób zatrudnionych przy eksploatacji urządzeń energetycznych (Dz. U. Nr 19, poz. 113),
- 2) zarządzenie Ministrów Gospodarki Materialowej, Energetyki i Energii Atomowej oraz Górnictwa z dnia 15 maja 1978 r. w sprawie opłat za egzaminu osób sprawujących kierownictwo i dozór nad eksploatacją urządzeń energetycznych i osób zatrudnionych przy eksploatacji tych urządzeń oraz wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych (Monitor Polski Nr 18, poz. 66, z 1979 r. Nr 29, poz. 153 i z 1983 r. Nr 5, poz. 34).

§ 14. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

Minister Przemysłu: w z. Z. Miedziarek

Załączniki do zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 15 marca 1989 r. (poz. 75)

Załącznik nr 1

WYKAZ URZĄDZEŃ I INSTALACJI ENERGETYCZNYCH, PRZY KTÓRYCH EKSPLOATACJI WYMAGANE SĄ DODATKOWE KWALIFIKACJE

1. Urządzenia i instalacje energetyczne przetwarzające, przesyłające i zużywające energię elektryczną:

- 1) prądnice synchroniczne (generatory),

2) sieci elektroenergetyczne:

- a) linie napowietrzne,
- b) linie kablowe,

- c) stacje,
- d) transformatory,
- e) instalacje,
- 3) urządzenia prostownikowe,
- 4) urządzenia akumulatorowe,
- 5) kondensatory energetyczne do kompensacji mocy biernej,
- 6) zespoły prądowórcze,
- 7) elektryczne urządzenia napędowe,
- 8) elektryczne spawarki i zgrzewarki,
- 9) urządzenia oświetlenia elektrycznego,
- 10) elektryczne urządzenia w wykonaniu przeciwwybuchowym,
- 11) urządzenia elektrotermiczne (piece i nagrzewnice oporowe, piece łukowe, piece i nagrzewnice indukcyjne, piece elektrodowe i suszarki elektryczne),
- 12) urządzenia do elektrolizy,
- 13) elektrofiltry,
- 14) elektryczna sieć trakcyjna,
- 15) aparatura kontrolno-pomiarowa oraz urządzenia i instalacje automatycznej regulacji, sterowania i zabezpieczeń dla:
 - a) urządzeń i instalacji wymienionych w pkt 1—14.
 - b) procesów produkcyjnych.
- 2. Urządzenia i instalacje energetyczne przetwarzające, przesyłające i zużywające paliwa i energię:
 - 1) kotły parowe i wodne wraz z urządzeniami pomocniczymi,
 - 2) turbiny parowe i wodne, silniki parowe wraz z urządzeniami pomocniczymi,
 - 3) ciepłe instalacje parowe i wodne,
 - 4) sieci ciepłe wraz z urządzeniami pomocniczymi i osprzętem,
 - 5) ciepłe urządzenia odbiorcze parowe i wodne,
 - 6) stacjonarne turbiny i silniki spalinowe,
 - 7) instalacje wentylacji i klimatyzacji oraz urządzenia i instalacje chłodnicze,
 - 8) piece przemysłowe, z wyjątkiem wymienionych w ust. 1 pkt 11,
 - 9) pompy, ssawy, wentylatory, dmuchawy,
 - 10) sprężarki i instalacje sprężonego powietrza,
 - 11) urządzenia do produkcji gazu, np. piece gazownicze, koksownicze, generatory, instalacje biogazu,
 - 12) urządzenia do przetwarzania i uzdatniania gazu, np. rozkładnie paliw ciekłych i gazowych, odazotownie, mieszalnie, urządzenia do oczyszczania gazu,
 - 13) urządzenia i sieci gazowe oraz instalacje gazowe,
 - 14) młyny,
 - 15) suszarnie,
 - 16) stacje uzdatniania wody,
 - 17) urządzenia do odpopielania i odżuzłania,
 - 18) urządzenia do rozładunku paliw oraz przenośnikowe do transportu paliw,
 - 19) aparatura kontrolno-pomiarowa i urządzenia automatycznej regulacji do urządzeń i instalacji energetycznych wymienionych w pkt 1—18.

(nazwa zakładu i adres)

Załącznik nr 2

W z ó r

**WNIOSEK O SPRAWDZENIE
DODATKOWYCH WYMAGAŃ KWALIFIKACYJNYCH**

1. Nazwisko i imię data urodzenia
 - 1) dowód osobisty
(seria i nr ewidencyjny, wydany przez, w dniu)
 - 2) adres zamieszkania
 - 3) wykształcenie zawodowe
(tytuł zawodowy, nr i data wydania dyplomu, świadectwa)
2. Stanowisko i liczba lat pracy w zakładzie
(wymienić dla osób kierownictwa, dozoru, eksploatacji *)
3. Sprawdzenie znajomości przepisów i zasad w zakresie eksploatacji na stanowisku: kierownictwa, dozoru, eksploatacji *) obejmuje następujące urządzenia i instalacje energetyczne:

(wymienić rodzaj zgodnie z załącznikiem nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 15 marca 1989 r. w sprawie dodatkowych wymagań kwalifikacyjnych dla osób zajmujących się eksploatacją urządzeń i instalacji energetycznych (Monitor Polski Nr 8, poz. 75) oraz charakterystyczne ich parametry, np. moc, napięcie, ciśnienie)

.....

.....

.....
4. Zakres obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku
(w razie potrzeby podać w załączniku do wniosku)

Potwierdzenie wniosku

m.p.

(podpis kierownika zakładu)

*) Niepotrzebne skreślić

.....
(pełna nazwa komisji egzaminacyjnej wraz z nazwą
jednostki powołującej komisję i siedzibą komisji)

ZASWIADCZENIE KWALIFIKACYJNE Nr
w zakresie eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych

Na podstawie przepisów zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 15 marca 1989 r. w sprawie dodatkowych wymagań kwalifikacyjnych dla osób zajmujących się eksploatacją urządzeń i instalacji energetycznych (Monitor Polski Nr 8, poz. 75) w wyniku egzaminu złożonego w dniu

przed komisją egzaminacyjną

zaświadcza się, że Obywatel
(imię, nazwisko, rok urodzenia)

legitymujący się dowodem osobistym
(seria i nr)

spełnia dodatkowe wymagania kwalifikacyjne w zakresie gospodarki energetycznej i może prowadzić eksploatację na stanowisku: kierownictwa — dozoru — eksploatacji *) następujących urządzeń i instalacji energetycznych:

.....
(wymienić rodzaje urządzeń i instalacji)

z następującymi ograniczeniami *)

.....
(wymienić rodzaje ograniczeń)

z następującymi dodatkowymi uprawnieniami *)

.....
(wymienić rodzaje uprawnień)

Zaświadczenie jest ważne do dnia

.....
(data i miejsce wystawienia zaświadczenia)

m.p.

.....
(podpis przewodniczącego komisji egzaminacyjnej)

*) Niepotrzebne skreślić